

Redogörelse för undersökning av Saxån den 28 augusti 1973

Föreliggande undersökning av Saxån är den 4:e för året. Inom hela vattendraget var vattentillgången synnerligen obetydlig och antagligen starkt påverkad av grundvatten. Sommarens "vackert-väder"-period var fortfarande rådande.

Vattentemperatur: den lägsta registrerade vattentemperaturen var $11,3^{\circ}\text{C}$ (station 14, Svalöv uppstr. AR) och den högsta $16,8^{\circ}\text{C}$ vilket värde uppmättes såväl å station 13 Torrlösabäcken, Ö grenen som å station 19, Annelöv nedströms samhället. Det kan konstateras att vattentemperaturen genomgående var ca 3°C lägre än i juliundersökningen.

Syrehalt: syresituationen var generellt något bättre än i juliundersökningen och syreövermättning förekom på flera stationer där undervattensvegetationen var riklig. Detta var fallet i Braån vid station 6. Billeberga nedströms AR där en stark utveckling av grönalgen Cladophora var syreproducerande. I Saxån i egentlig mening registrerades syreövermättning å stationerna 19, Annelöv nedströms samhället, 21 Marieholm nedströms samhället, 22 Reslöv och 26 Ö. Asmundtorp, uppströms dagvattenutsläpp från Eslöv. I Välabäcken var syremättnadsgraden å station 32 N. Södervidinge Hpl hela 129 %.

Den mest påtagliga syrenedgången konstaterades mellan stationerna uppströms och nedströms Marieholms reningsverk (mellan station 21 och 20), där syrefallet var ca 7 mg/l . Den nedströms Marieholms reningsverk uppmätta syrehalten om $4,1\text{ mg/l}$ var den lägsta uppmätta inom hela systemet. Ett syrefall på ca 4 mg/l förekom mellan stationerna 14 och 15 d.v.s. uppströms och nedströms Svalövs reningsverk, men syrehalten nedströms uppgick dock till $5,85\text{ mg/l}$.

Biokemisk syreförbrukning: halten syreförbrukande substans var genomgående lägre än i juliundersökningen, men höjningar genom utsläpp var påtagliga nedströms Asmundtorp, nedströms Teckomatorp, nedströms Svalöv och nedströms Marieholm.

Färgstyrka: liksom i juliundersökningen noterades en påfallande ökning av åvattnets brunfärgning i vissa delar av avrinningsområdet. Detta gäller främst station 10 i Braån, 25 i Saxån och 31 i Vålabäcken. Förhöjningen torde orsakas av järnföreningar.

pH-värde: pH-värdena varierade mellan 7,5 och 8,2.

Ledningsförmåga H₂O: vid rådande låga vattenföring blev totala salthalten hög. Detta gäller främst Braån. I Svalövsbäcken var salthalten sålunda hög redan uppströms reningsverket men genomgick en förhöjning med 50 % genom tillförsel av behandlat avloppsvatten. Salthalten förhöjdes ytterligare genom påverkan av utsläpp från dammarna vid Bönnellycke & Thuröes AB:s anläggning i Teckomatorp. Salthalten får här betraktas som mycket hög för ett inlandsvatten. Det har närmast karaktären av bräckt vatten. I egentliga Saxån var salthalten lägre men var påtagligt förhöjd å station 21 Marieholm nedströms samhället och å stationerna 24 och 25 Ö. Asmundtorp och Gullarp.

Å station 1 Häljarp var påverkan av saltvatten märkbar.

Grumlighet: åvattnets grumlighet var mycket stark nedströms dagvattenkylverten från Eslöv och orsakades av järnföreningar.

Fosfor: den högsta fosforkoncentration uppmättes å station 15 nedströms Svalövs reningsverk med hela 4390 µg/l och huvuddelen utgjordes av fosfatfosfor. Denna höga fosforkoncentration påverkade situationen vid Teckomatorp. Halten avtonade längre ned men blev återigen förhöjd nedströms Asmundtorps reningsverk.

Kväveföreningar: påfallande hög nitrithalt noterades nedströms Svalövs reningsverk. Nitralthalterna var av samma storleksordning som i juni- och juliprovtagningarna d.v.s. uppgick till 1-2 mg/l. Några stationer hade dock halter om 3 mg t.ex. nedströms Svalöv, nedströms Asmundtorp och Dösjebro i Vålabäcken.

Bakteriologisk analys: halten agarbakterier vid 22°C var relativt likartad på samtliga provtagningspunkter. Detsamma kan sägas om halten koliforma bakterier vid 44°C. Vissa ökningar konstaterades nedströms avloppsreningsverken, men dock relativt måttliga sådana. Å andra sidan fanns inget åvsnitt med speciellt goda bakteriologiska förhållanden.

Sammanfattning: Den här redovisade undersökningen genomfördes vid en lågvattentöring som var ännu mer utpräglad av våd som var förhållandet med undersökningarna i juni och juli. Vattentemperaturen hade ytterligare minskat vilket förmodligen resulterade i att syresituationen blev rätt godartad åtminstone i egentliga Saxån. Här fanns dock en tydligt avvikande

station nämligen nedströms Marieholms reningsverk där syrehalten var endast 4 mg/l. I Braån var syrehalten genomgående lägre och avsnittet nedströms Svalövs reningsverk hade så låg syrehalt som 5,85 mg/l medan avsnitten nedströms Teckomatorp och nedströms Asmundtorp hade obetydligt högre halter. Vid rådande låga vattenföring blev salthalten hög. Det gäller särskilt Braån, där fosfor och kvävehalterna var märkbart förhöjda nedströms reningsverken speciellt nedströms Svalöv.

Malmö den 14 december 1973
för SYDSVENSKA INGENJÖRSBYRÅN AB

Artur Almestrand